

Муниципалдыг автономнуг школа назыны четпээн уруглар өөредилге
чери холушкак хевирнин уруглар сады «Сказка»

Салаалар биле оюннар чыындызы

Салаавыстын баштарын
Саат чокка тудуштураал
Огбелернин чурттап чораан
Оо бо-дур корунер даан.

«Чадыр-ог».

Уругнун салааларын чадыр-оглей тудар, баштайгы оюнда улуг кижиге уругдан айтырар, салаалар аразынга дээстип тургаш айтырар:

- Моон кирип болур бе? (салаалар бурузунун аразынга дээстир)

- Чок-деп, харыыларны алган соонда, «чадыр-огнун» адаанда эжиинге келир.

- Ам моон кирип болур бе?

-Ийе, моон кирип болур.

-Экии, мээн оолдарым улуг ан адып экелген, ону хайындырар улуг кара пажынар ачылап чор мен, бээр силер бе?

- Ап алыр силер бе, чадыр артында ызырар ыт бар, оваарымчалыг болунар ызыртып алдынар.(уругнун салаалар аразындан уне халы бээрин кызар, бир эвес уруг кашпагай болуп тудуп алыр болза, ытка ызыртып алган болур)

Оон соонда оюннарда уруг боду айтырып чугааланып оорени бээр.

2-ги оюн. «Арбай-хоор»

Уругнун адыжынын иштинге тараа хоорганын оттундур кижиргендирип «былгаар»:

- Арбай-хоор, арбай- хоор, арбай-хоор.

Чуп- чудурук, бип-билек, оп- ожун,

Чап- чарын, тас колдук,

Кичик- кичик- кичик- деп, уругну кижиргендирип ойнадыр. Бо оюн бичии болуктун уругларынга, ылангыя чаа кээп турар уругларны аргалаарда дузалыг.

3.оюн «Матпаадыр».

Салаа бурузун чыскаал аайы биле тудуп тургаш, ажилдадыр:

-Матпаадыр паштаныр,

Бажы-курлуг мал кадарар,

Ортаа-мерген от салыр,

Уваа-шээжек уруг алыр,

Биче-боовей буурек чип, чээрген чыыр.

Кылбас-тутпас чувези чок

Кызыл- маадыр алышкылар. (салааларны состер бурузу биле денге, ажилдадып чугааланыр).

4.тоол –оюн « Алды куске».

Уругнун адыжынын иштинге тоолдун болуушкуннарын коргузуп ойнадыр, эгезинде улуг кижиге боду айтып берип ойнадыр, дараазында уруг боду чугаалап, коргузуп ойнап турар апаар.

Адыш хире оран чурттуг , - адыш иштин борбактай шыйып коргузер.

Алды куске чурттап чораан, - алды салаазын кожайтыр тудуп коргузер.

Чуртунга кээп хар чаапкан, - адыш иштинге салаалар бажы биле дээстигилеп чаар.

Шупту эшкеш туруплаткан, - хар эшкенин оттундур коргузер.

Эргек хире саржаг чыткан, - улуг эргээн айтып кожайтыр.

Эн-не бичии куске чипкен, - бичии салаазын кожайтып шимчедир.

Элээдизи адааргааштын, - улуг эргекти кожайтып, шимчедир.

Эшкииш биле ойтур шаапкан. - холду дааштыг часкаптар.

5.-ки оюн: «Салааларым кежээпейлер».

Ачам бо- аннаар, ыяштаар.

Авам бо- аргытыннар, даараныр.

Акым бо- суглаар, хой кадарар.

Угбам бо- арыгланыр, аштаныр.

Аыш-чем кылчып, дузалажыр.

А мен бо мен, авам-ачам салгакчызы,

Аттыг кежээ толу боор мен.- салаалар бурузун айтып, Саллалар бурузунун баштарынга дээстип, баштарын тудуп массажтай аарак чугааланып ойнадыр. Бо оюннун онзагай чуулу ог-буледе кезугуннеринин кым чуну кылып турарын уругдан айтырып, оон аайы биле уруг боду шимчедип мергежилгени кылдырып ойнадыр. чогаадып ойнай бээр.

Салаалар биле оюннарнын улуг ужур – утказы, салаалар ажылы быжыгып сайзыраар болза-ла, уругнун дыл-домаа, чугаазы, угаан-медерели сайзыраар дээрзин бистер кижизидикчи башкылар билип, ургулчу салаалар биле оюннарны ойнадып турар мен.